

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖS DARBO INSPEKCIJOS
PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS
PANEVĖŽIO DARBO GINČŲ KOMISIJA**

SPRENDIMAS

2018 m. sausio 24 d. Nr. DGKS-461

Utena

Panevėžio darbo ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos, susidedanti iš komisijos pirmininkės Eglės Sabaliauskienės, komisijos narių Vytauto Brazdžiaus ir Stasės Mačiulienės, sekretoriaujant Dovilei Mikalauskaitei, dalyvaujant ieškovų Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės Nepriklausomos profsąjungos, Atominės elektrinės profsąjungos „Solidarumas“ bei Ignalinos atominės elektrinės darbininkų sąjungos atstovams Ilonai Nekrošienei ir Vladimir Dranik, atsakovų Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės atstovei Jurgitai Janutėnaitei, Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos atstovėms Patricijai Ceiko ir Ramunei Mikalauskienei, posėdyje žodinio proceso tvarka išnagrinėjusi kolektyvinį darbo ginčą dėl teisės pagal ieškovų Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės Nepriklausomos profsąjungos, Atominės elektrinės profsąjungos „Solidarumas“ bei Ignalinos atominės elektrinės darbininkų sąjungos prašymą atsakovams Valstybės įmonei Ignalinos atominėi elektrinei ir Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai dėl atsakovų organizuotos atrankos pripažinimo neteisėta,

nustatė:

ieškovai kreipėsi į darbo ginčų komisiją inicijuodami kolektyvinį darbo ginčą dėl teisės ir prašydami vadovaujantis DK 165 str., 169 str. 210 str. bei 211 str. pripažinti 2017 m. lapkričio 7 d. paskelbtą bei 2017 m. gruodžio 8 d. – 13 d. organizuotą atranką neteisėta. Posėdžio metu ieškovų atstovė Ilona Nekrošienė paaiškino, kad 2017 m. lapkričio 7 d. atsakovo VĮ Ignalinos atominė elektrinė tinklapyje buvo paskelbta vieno kandidato (darbuotojų atstovo) atranka į valdybos narius. Ieškovai mano, kad ši atranka buvo paskelbta pažeidžiant DK 210 str. bei DK 211 str. nuostatas. O būtent, darbdavys pažeidė DK 211 str. 2 d. numatytą kandidato į valdybos narius atrankos procedūrą, numatančią, kad įmonės vadovas ne vėliau kaip per 20 darbo dienų iki juridinio asmens kolegialaus valdymo ar priežiūros organo sudarymo dienos privalo pranešti darbuotojų atstovui apie jų teisę skirti juridinio asmens kolegialaus valdymo ar priežiūros organo narius naujai sudaromo organo kadencijai. Ieškovo atstovė darbo ginčų komisijai nurodė, kad iš darbdavio pusės tokio pasiūlymo nesulaukė, nors tai yra įsakmiai nurodyta įstatyme. Pasak atstovės, LR valstybės ir savivaldybių įmonių įstatymo 10 str. 1 d. reglamentuota, kad valdyba valstybės įmonėse sudaroma, jeigu tai yra nustatyta įmonės įstatuose. Valdyba sudaroma keturiems metams ir ne mažiau kaip iš penkių narių. Įstatymo 10 str. 2 d. reglamentuota, kad valdybos nariais turi būti skiriami valstybės tarnautojai, kiti fiziniai asmenys, kurių skaičius valstybės įmonėse turi sudaryti ne mažiau kaip 1/3 įmonės įstatuose nurodyto valdybos narių skaičiaus bei darbuotojų atstovai, kurie turi sudaryti ne mažiau kaip 1/5 įmonės įstatuose nurodyto

valdybos narių skaičiaus, bet ne mažiau kaip vieną. Nurodytas įstatymo reglamentavimas yra atkartotas LR Vyriausybės nutarime Nr. 631 „Dėl kandidatų į Valstybės ar savivaldybės įmonės valdymą ir kandidatų į valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo renkamą kolegialią priežiūros ar valdymo organą atrankos aprašo patvirtinimo“. Nei minėtas įstatymas, nei LR Vyriausybės nutarimas nedetalizuoja darbuotojų atstovo sąvokos, todėl, pasak ieškovų atstovės, darbuotojų atstovo sąvoka turėtų būti aiškinama remiantis DK 165 str. Ieškovai taip pat mano, kad valdybos nariui – darbuotojų atstovui taikytinas DK 211 str. 5 d. reglamentavimas, numatantis, kad darbuotojų atstovas turėtų būti juridinio asmens darbuotojas bei minėto LR Vyriausybės nutarimu patvirtinto aprašo 6 punktas, nurodantis, kad iš esmės darbuotojų atstovui turi būti taikomi tik atrankos bendrieji reikalavimai.

Atsakovų Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės bei Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos atstovės posėdžio metu palaikė visiškai vieningą poziciją, paaiškino nepripažįstančios ieškovų reikalavimo. Nurodė, kad ieškovai neteisingai aiškina DK 210 str. bei 211 str. nuostatas, kurios aiškiai dėsto, kad nurodytos teisės normos yra taikomos tik toms valstybės įmonėms, kurių steigimo dokumentuose yra numatyta darbuotojų atstovų teisė skirti ar rinkti juridinio asmens kolegialaus valdymo ar priežiūros organo narius. Deja, VĮ Ignalinos atominės elektrinės steigimo dokumentuose nėra numatyta tokia darbuotojų atstovų teisė, todėl konkrečioje situacijoje neturėtų būti taikytinos DK 210 str. bei 211 str. nuostatos. Pasak atsakovų atstovių, negali būti tapačiai suprantama ir „darbuotojų atstovų“ sąvoka taip kaip ji reglamentuojama DK 165 str. ir specialiuosiuose įstatymuose, kadangi Darbo kodekso nuostatose ji aiškinama pernelyg siaurai. Be to, ieškovų nurodomo LR Vyriausybės nutarimu Nr. 631 patvirtinto aprašo 6 punkte reglamentuojama, kad darbuotojų atstovai į valstybės ir savivaldybių įmonių valdybų narius skiriami šių įmonių vadovų, bendradarbiaujant su profesine sąjunga, teikimu valstybės ir savivaldybės įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinančiomis institucijomis, laikantis Aprašo 7 ir 8 punktuose nustatytų reikalavimų ir netaikant Apraše nurodytų atrankos procedūrų, tačiau įvertinus darbuotojo atstovo profesionalius gebėjimus, dalykines ir asmenines savybes, motyvaciją, profesinę ir (ar) darbo patirtį. Atsakovų atstovių manymu, „bendradarbiavimas su profesine sąjunga“ reiškia ne profesinės sąjungos atstovo delegavimą į valdybos narius, o betarpišką profesinės sąjungos atstovo bendravimą su darbuotojų atstovu – valdybos nariu jų pasirinktu būdu. Be to, atstovės nurodė manančios, kad Aprašo 6 punkte nurodyti atrankos apribojimai darbuotojų atstovui į valdybos narius nenurodo, kad pastarajam neturi būti taikomi atrankos specialieji reikalavimai, pasak atstovių, jam nėra taikomos tik apraše nurodytos atrankos procedūros. Kita vertus, atsakovių atstovės paaiškino, kad VĮ Ignalinos atominė elektrinė yra ypatingos svarbos objektas, valdybos nariai turi būti nepriklausomi ir nesusiję su įmone darbo santykiais, be to, jie turi atitikti specialiuosius reikalavimus, turi turėti specialių žinių ir pan.

Prašymas tenkinamas.

Išnagrinėjusi darbo bylą darbo ginčų komisija nustatė sekančias faktines aplinkybes. Ieškovai Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės Nepriklausoma profsąjunga, Atominės elektrinės profsąjunga „Solidarumas“ bei Ignalinos atominės elektrinės darbininkų sąjunga yra darbdavio lygmeniu atsakovo Valstybės įmonėje Ignalinos atominėje elektrinėje veikiančios profesinės sąjungos. Atsakovas Valstybės įmonė Ignalinos atominė elektrinė yra ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, vykdamas branduolinės energetikos objekto – Ignalinos atominės elektrinės – galutinio sustabdymo ir eksploatavimo nutraukimo darbus, kurios teisinė forma – valstybės įmonė, ir kuri veikia pagal 2017 m. spalio 27 d. Juridinių asmenų registre įregistruotus įstatus (b.l. 72-83). 2017 m. lapkričio 7 d. LR Energetikos ministerijos raštu Nr. (12.11-14)3-2121 VĮ Ignalinos atominei elektrinei buvo duotas nurodymas iki 2017 m. lapkričio 30 d. pateikti kandidatą vieno įmonės valdybos nario (darbuotojo atstovo) pareigoms užimti, kuris turi atitikti LR Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 10 straipsnio bei Kandidatų į valstybės ar savivaldybės įmonės valdybą ir kandidatų į valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo renkamą kolegialų priežiūros ar valdymo organą atrankos aprašo, patvirtinto LR Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimu Nr. 631, 6 punkto reikalavimus (b.l. 51). 2015 m. spalio 23 d. LR energetikos ministro įsakymu Nr. 1-245 „Dėl kandidatų atrankos užimti Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės valdybos nario pareigas organizavimo“

buvo nustatyti specialieji reikalavimai valdybos nariui (ne valstybės tarnautojui) (įsakymo 3 punktas, b.l. 52-53). 2017 m. lapkričio 8 d. VĮ Registrų centras Informaciniame leidinyje Nr. 2017-312 bei 2017 m. lapkričio 16 d. patikslintame Informaciniame leidinyje Nr. 2017-320 buvo paskelbta vieno kandidato (darbuotojų atstovo) atranka į VĮ Ignalinos atominės elektrinės valdybos narius, nustatant pastarojo kandidatūrai bendruosius ir specialiuosius reikalavimus, kurių 2.9. punkte numatytas reikalavimas nebūti VĮ Ignalinos atominės elektrinės ir (arba) susijusių įmonių darbuotoju ir pastaruosius 3 metus nebūti ėjus tokių pareigų (b.l. 56-63). 2017 m. gruodžio 15 d. vyko VĮ Ignalinos atominės elektrinės valdybos nario (darbuotojų atstovo) atranka (protokolo Nr. ĮPr-190(1.279)), kurios metu buvo konstatuota, kad visi dokumentus pateikę kandidatai atitinka bendruosius, LR energetikos ministro nustatytus specialiuosius reikalavimus bei nepriklausomumo kriterijus (b.l. 64-66).

Byloje kilo kolektyvinis darbo ginčas dėl teisės, kuriuo bylos šalys nesutaria dėl Darbo kodekso nuostatų, reglamentuojančių darbuotojų atstovų dalyvavimo juridinio asmens valdyme, Lietuvos Respublikos Valstybės ir savivaldybės įmonių 10 straipsnio bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimu Nr. 631 patvirtinto Kandidatų į valstybės ar savivaldybės įmonės valdymą ir kandidatų į valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo renkama kolegialių priežiūros ar valdymo organą atrankos aprašo 6 punkto nuostatų taikymo ir aiškinimo, kuriomis nustatoma valstybės ar savivaldybės įmonių valdybos nario (darbuotojų atstovo) atrankos kriterijai – kandidatui keliami bendrieji ir specialieji reikalavimai.

Dėl keliamų bendrųjų ir specialiųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybės įmonių valdybos nariui (darbuotojo atstovui)

Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo, reglamentuojančio valstybės įmonių ir savivaldybės įmonių steigimą, valdymą, veiklą, reorganizavimą, pertvarkymą ir likvidavimą, III skirsnyje apibrėžiamas įmonės valdymas, kurio 9 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad valstybės įmonės vienasmenis valdymo organas yra įmonės vadovas, o to paties straipsnio 2 dalyje numatyta, kad įmonės įstatuose gali būti numatytas ir kolegialus įmonės valdymo organas – valdyba. Įstatymo 10 straipsnyje apibrėžiama, kad įmonės valdyba sudaroma, jeigu tai nustatyta įmonės įstatuose. Valdyba yra sudaroma 4 metams iš ne mažiau kaip 5 narių. To paties straipsnio 2 dalyje aptariama, kad valdybos nariais turi būti skiriami: 1) valstybės tarnautojai, 2) kiti fiziniai asmenys, 3) darbuotojų atstovai. Šio straipsnio 4 dalyje numatyta, kad visi valdybos nariai turi atitikti visus įstatyme išvardytus bendruosius reikalavimus: 1) turėti aukštąjį ar jam prilygintą išsilavinimą; 2) būti nepriekaištingos reputacijos; 3) būti nesusijus su kitais juridiniais asmenimis ryšiais, dėl kurių galėtų kilti interesų konfliktas. Tuo tarpu, specialiuosius reikalavimus valdybos nariams nustato įmonės savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija (įstatymo 10 str. 6 d.).

Aptariamo kolektyvinio ginčo dėl teisės kontekste yra aktualus ir 2015 m. birželio 17 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 631 patvirtintas Kandidatų į Valstybės ar savivaldybės įmonės valdymą ir kandidatų į valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo renkama kolegialių priežiūros ar valdymo organą atrankos aprašas, kurio 4 punkte reglamentuojama, jog kandidatai į valstybės ar savivaldybės valdomos įmonės kolegialaus organo narius turi atitikti nustatytus bendruosius ir specialiuosius reikalavimus. Bendrieji reikalavimai kandidatams į valstybės įmonių ir savivaldybės įmonių valdybos narius ir specialiuosius reikalavimus nustatanti institucija įtvirtinti Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatyme. Bendrieji reikalavimai kandidatams į valstybės valdomos bendrovės kolegialaus organo narius nustatyti aptariamo aprašo III skyriuje. Specialiuosius reikalavimus kandidatams į valstybės valdomų bendrovių kolegialaus organo narius nustato akcijų valdytojas. Aprašo 5 punkte numatyta, kad valstybei ar savivaldybei atstovaujančios institucijos įgaliojimu valstybės tarnautojas į valstybės ar savivaldybės valdomos įmonės kolegialų organą turi būti skiriamas (renkamas) laikantis tik Aprašo 7 ir 8 punktuose nustatytų reikalavimų ir įvertinus valstybės tarnautojo gebėjimus, dalykines ir asmenines savybes, motyvaciją, profesinę ir (ar) darbo patirtį. Tuo tarpu, aprašo 6 punkte nurodyta, kad darbuotojų atstovai į valstybės ir savivaldybių įmonių valdybų narius skiriami šių įmonių vadovų, bendradarbiaujant su profesine

sajunga (jeigu įmonė tokią turi), teikimu valstybės ir savivaldybės įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinančioms institucijoms, laikantis Aprašo 7 ir 8 punktuose nustatytų reikalavimų ir netaikant Apraše nurodytų atrankos procedūrų, tačiau įvertinus darbuotojo atstovo profesionalius gebėjimus, dalykines ir asmenines savybes, motyvaciją, profesinę ir (ar) darbo patirtį.

Lietuvos Respublikos darbo kodekso 210 straipsnio bei 211 straipsnio nuostatos, reglamentuojančios darbuotojų atstovų dalyvavimą juridinio asmens valdyme, numato, kad darbo kodekso ir Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka darbuotojų atstovai turi teisę skirti dalį juridinio asmens kolegialaus valdymo ar priežiūros organo, kuris skiriamas ar renkamas pagal šių juridinių asmenų veiklą reglamentuojančius teisės aktus ar steigimo dokumentus, narių (DK 210 str. 1 d.). Teisę skirti dalį įmonės, įstaigos ar organizacijos kolegialaus valdymo ar priežiūros organo narių, kaip nurodyta šio kodekso 210 straipsnyje, turi darbdavio lygmeniu veikiantys darbuotojų atstovavimą įgyvendinantys asmenys (DK 211 str. 1 d.). Nurodytoje teisės normoje yra reglamentuota ir darbuotojo atstovo kandidatūros teikimo procedūra, numatanti, kad juridinio asmens, kurio veiklą reglamentuojantys teisės aktai ar steigimo dokumentai numato darbuotojų atstovų teisę skirti ar rinkti juridinio asmens kolegialaus valdymo ar priežiūros organo narius, vadovas ne vėliau kaip prieš dvidešimt darbo dienų iki juridinio asmens kolegialaus valdymo ar priežiūros organo sudarymo dienos privalo pranešti darbuotojų atstovui, nurodytam šio straipsnio 1 dalyje, apie jų teisę skirti juridinio asmens kolegialaus valdymo ar priežiūros organo narius naujai sudaromo organo kadencijai (DK 211 str. 2 d.). DK 211 str. 5 d. imperatyviai nurodoma, kad darbuotojų atstovų skiriamas juridinio asmens valdymo ar priežiūros organo narys turi būti to juridinio asmens darbuotojas.

Kolektyvinio darbo ginčo nagrinėjimo metu iškilus nesutarimui dėl „darbuotojo atstovo“ sąvokos aiškinimo, darbo ginčų komisija sprendžia, kad „darbuotojo atstovo“ sąvoka yra detalai apibrėžta Lietuvos Respublikos darbo kodekso 165 straipsnio 2 dalyje, kurioje nurodoma, kad darbuotojų atstovais laikomi profesinė sąjunga, darbo taryba ar darbuotojų patikėtinis.

Sistemiškai analizuojant aptartas darbo kodekso nuostatas bei kitus teisės aktus, reglamentuojančius valstybės ir savivaldybės įmonių valdybos narių sudarymo tvarką bei kandidatams keliamus reikalavimus, darbo ginčų komisija konstatuoja, kad atsakovai Valstybės įmonė Ignalinos atominė elektrinė bei Lietuvos Respublikos energetikos ministerija ydingai vykdė 2017 m. lapkričio 8 d. paskelbtą kandidato (darbuotojų atstovo) į valdybos narius atranką bei nustatė šiam kandidatui netinkamus specialiuosius reikalavimus, taikytinus kitiems fiziniams asmenims (ne valstybės tarnautojams ir ne darbuotojų atstovams).

Iš darbo byloje esančių rašytinių įrodymų visumos darytina sekanti pagrįsta išvada. Remiantis galiojančiais Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės įstatais įmonės valdymo organai yra įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija, kolegialus įmonės valdymo organas – įmonės valdyba ir vienasmenis įmonės valdymo organas – įmonės vadovas generalinis direktorius (įstatų 21 p.). Įmonės valdyba yra sudaroma iš 5 asmenų, kurios nariais skiriami Energetikos ministerijos valstybės tarnautojai (iki 3 narių), kiti fiziniai asmenys (iki 2 asmenų) ir darbuotojų atstovas (įstatų 28 p., 30 p.). Nurodytos atsakovo įmonės įstatų nuostatos visiškai atitinka Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo reglamentavimą, kurio 10 straipsnio 2 dalyje valdybos nariai taip pat yra skirstomi į tris kategorijas: 1) valstybės tarnautojai; 2) kiti fiziniai asmenys; 3) darbuotojų atstovai (įstatymo 10 str. 2 d.). Minėta, jog Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo prasme, visiems valdybos nariams yra taikomi vienodi bendrieji reikalavimai, numatyti įstatymo 4 dalyje. Tuo tarpu, remiantis įstatymo 6 dalimi specialiuosius reikalavimus valdybos nariams nustato įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija, šiuo konkrečiu atveju Lietuvos Respublikos energetikos ministerija. Nepaisant nurodyto, minėta institucija, nustatydamą valdybos nariams specialiuosius reikalavimus yra saistoma ne tik Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo nuostatų, tačiau ir 2015 m. birželio 17 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 631 patvirtinto Kandidatų į valstybės ar savivaldybės įmonės valdymą ir kandidatų į valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo renkama kolegialių priežiūros ar valdymo organą atrankos aprašo nuostatų, kuriose reglamentuojami aiškiai skirtingi atrankos kriterijai juridinio asmens valdybos nariams valstybės tarnautojams, kitiems

fiziniais asmenimis bei darbuotojų atstovams. Antai, aprašo 5 punkte numatyta, kad valdybos nariai – valstybės tarnautojai turi būti skiriami (renkami) laikantis tik aprašo 7 ir 8 punktuose nustatytų reikalavimų ir įvertinus valstybės tarnautojo gebėjimus, dalykines ir asmenines savybes, motyvaciją, profesinę ir (ar) darbo patirtį. Aprašo 6 punkte numatyta, kaip yra skiriami valdybos nariai – darbuotojų atstovai, nurodant, kad pastarieji skiriami įmonių vadovų, bendradarbiaujant su profesine sąjunga, teikimu, laikantis aprašo 7 ir 8 punkto nustatytų reikalavimų ir netaikant apraše nurodytų atrankos procedūrų, tačiau įvertinus darbuotojo atstovo profesionalius gebėjimus, dalykines ir asmenines savybes, motyvaciją, profesinę ir (ar) darbo patirtį. Tuo tarpu, valdybos nariams – kitiems fiziniams asmenims taikomi tiek apraše nurodomi bendrieji, tiek aprašo 9 punkte reglamentuojami kandidatų nepriklausomumo kriterijai, kuriuose, be kita ko, yra akcentuojama, kad kandidatas teikdamas prašymą dalyvauti atrankoje ir iki atrankos procedūrų pabaigos negali būti tos valstybės ar savivaldybės valdomos įmonės, į kurią pretenduoja, ir susijusios bendrovės darbuotojas ir per paskutinius 3 metus neturi būti gavęs atlyginimo iš tos įmonės (aprašo 9.1. punktas). Iš darbo bylos rašytinės medžiagos matyti, kad skelbiant atranką valdybos nario (darbuotojo atstovo) kandidatūrai atsakovas Lietuvos Respublikos energetikos ministerija nustatė specialiuosius reikalavimus, kurie 2015 m. spalio 23 d. Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakymu Nr. 1-245 „Dėl kandidatų atrankos užimti Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės valdybos nario pareigas organizavimo“ buvo patvirtinti skelbiant atranką Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės valdybos nariui (ne valstybės tarnautojui) (įsakymo 3 punktas). Tokiu būdu, darbo ginčų konstatuoja, kad atsakovas Lietuvos Respublikos energetikos ministerija neteisėtai ir nepagrįstai skelbiant atranką valdybos nariui (darbuotojų atstovui) nustatė tapačius specialiuosius reikalavimus kaip ir skelbiant atranką valdybos nariui (ne valstybės tarnautojui) tuo akivaizdžiai pažeidžiant Lietuvos Respublikos Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo bei 2015 m. birželio 17 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 631 patvirtinto Kandidatų į valstybės ar savivaldybės įmonės valdymą ir kandidatų į valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo renkama kolegialių priežiūros ar valdymo organą atrankos aprašo bei Lietuvos Respublikos darbo kodekso nuostatas (DK 211 str. 5 d.), reglamentuojančias darbuotojų atstovų dalyvavimą juridinio asmens valdyme.

*Dėl valstybės ar savivaldybės įmonių valdybos narių (darbuotojų atstovų)
skyrimo procedūros*

Nagrinėjamojoje byloje ieškovai taip pat ginčija valdybos nario – darbuotojų atstovo skyrimo (rinkimo) procedūras, kurios, pasak ieškovų, yra aiškiai detalizuotos Lietuvos Respublikos darbo kodekso 211 straipsnio 2 dalyje. Atsakovai nurodo, kad ieškovams Valstybės įmonės Atominės elektrinės įstatais apšiamai nėra numatyta teisė skirti dalies juridinio asmens kolegialaus valdymo ar priežiūros organo Lietuvos Respublikos darbo kodekso 210 straipsnio 1 dalies prasme, todėl nagrinėjamu atveju neturėtų būti taikoma ir darbo kodekso 211 straipsnio 2 dalyje numatyta valdybos nario skyrimo procedūra.

Nagrinėjamu klausimu darbo ginčų komisija teikia sekančius argumentus. Minėta, jog Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės įstatuose numatyta, jog vienu iš įmonės valdymo organų yra įmonės valdyba, kurios narius skiria ir atšaukia Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (įstatų 29 p.). Įstatuose taip pat yra detalizuojama, kad valdybos nariais yra skiriami Energetikos ministerijos valstybės tarnautojai (iki 3 narių), kiti fiziniai asmenys (iki 2 narių) ir darbuotojų atstovas (įstatų 30 p.). Darbo ginčų komisija iš dalies sutinka su atsakovų argumentu apie tai, kad įmonės įstatuose nėra konkrečiai detalizuota darbuotojų atstovų teisė skirti ar rinkti juridinio asmens kolegialaus valdymo ar priežiūros organo narius. Tačiau komisija sprendžia, kad įvertinus Lietuvos Respublikos darbo kodekse priimtų 210 ir 211 straipsnių nuostatas, atsakovo Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės įstatų nuostatas bei aukščiau aptartų Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo ar 2015 m. birželio 17 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 631 patvirtinto Kandidatų į valstybės ar savivaldybės įmonės valdymą ir kandidatų į valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo renkama kolegialių priežiūros ar valdymo organą atrankos aprašo nuostatas, konstatuotina, kad visuose nurodytuose teisės aktuose vartojama sąvoka

„darbuotojų atstovas“ turi būti aiškinama vienodai ir vienareikšmiai, kaip tai yra detalizuota Lietuvos Respublikos darbo kodekso 165 straipsnio 2 dalyje, nurodant, kad darbuotojų atstovais laikomi profesinė sąjunga, darbo taryba ar darbuotojų patikėtinis. Todėl atsakovo įmonės įstatuose detalizuojant, kad valdybos nariu taip pat yra skiriamas ir darbuotojo atstovas, ši nuostata turėtų būti aiškinama kaip visiškai atitinkanti Lietuvos Respublikos darbo kodekso 210 straipsnio 1 dalies bei 211 straipsnio 2 dalies esmę ir prasmę, nagrinėjamu atveju, suteikiančia ieškovams teisę skirti ar rinkti juridinio asmens kolegialaus valdymo ar priežiūros organo narius.

Darbo bylos duomenimis nustatė, kad atsakovo Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės vadovas neinformavo darbdavio lygmeniu veikiančių darbuotojų atstovavimą įgyvendinančių asmenų apie jų teisę kirti juridinio asmens kolegialaus valdymo ar priežiūros organo narius naujai sudaromo organo kadencijai (DK 211 str. 1 d., 2 d.), konstatuotina, kad atsakovai netinkamai vykdė įstatyme reglamentuotą valdybos nario (darbuotojų atstovo) atrankos procedūrą.

Remiantis išdėstytais argumentais, darbo ginčų komisija sprendžia, pripažinti negaliojančia atsakovų Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės ir Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos 2017 m. lapkričio 8 d. Valstybės įmonės Registrų centro Informaciniame leidinyje Nr. 2017-312 bei 2017 m. lapkričio 16 d. patikslintame leidinyje Nr. 2017-320 paskelbtą ir organizuotą Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės valdybos nario vieno kandidato (darbuotojų atstovo) atranką dėl šios atrankos procedūrinių reikalavimų bei kandidatui nustatytų specialiųjų reikalavimų pažeidimų.

Darbo ginčų komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos darbo kodekso 228 str.,

nusprendžia:

ieškovų Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės Nepriklausoma profsąjunga, Atominės elektrinės profsąjunga „Solidarumas“ bei Ignalinos atominės elektrinės darbininkų sąjunga prašymą patenkinti.

Pripažinti negaliojančia atsakovų Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės, įmonės kodas 255450080, buv. Elektrinės g. 4, K47, Drūkšinių k., Visagino sav., ir Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos, įstaigos kodas 302308327, buv. Gedimino pr. 38, Vilniaus m., 2017 m. lapkričio 8 d. Valstybės įmonės Registrų centro Informaciniame leidinyje Nr. 2017-312 bei 2017 m. lapkričio 16 d. patikslintame leidinyje Nr. 2017-320 paskelbtą ir organizuotą Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės valdybos nario vieno kandidato (darbuotojų atstovo) atranką.

Darbo ginčo šaliai nesutinkant su darbo ginčų komisijos sprendimu, pastaroji per 1 mėnesį nuo darbo ginčų komisijos sprendimo priėmimo dienos turi teisę pareikšti ieškinį dėl darbo ginčo dėl teisės išnagrinėjimo teisme, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nuostatomis (DK 231 str. 1 d.).

Darbo ginčų komisijos sprendimas įsiteisėja, pasibaigus Lietuvos Respublikos darbo kodekso 231 straipsnyje nustatytam ieškinio pareiškimo teismui terminui, jeigu nė viena šalis jo metu nepareiškė ieškinio teisme. Jeigu darbo ginčų komisijos sprendimas ginčijamas iš dalies, sprendimas įsiteisėja dėl dalies, nesusijusios su ginčijama dalimi (DK 229 str.).

Komisijos pirmininkė

Eglė Sabaliauskienė